

УДК 955:37.013
DOI: 10.21847/1728-9343.2017.5(151).195543

КНИШ ІННА,

докторант кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності,
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, м. Київ

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ НОМАДИЗМУ І СЕДЕНТАРИЗМУ В ГІФПРОСТОРИ: СУЧАСНИЙ СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ДИСКУРС

Висвітлено зміст понять "номади", "неономади", "гіперномади", "інфраномади", "седентари", "осілі" й "агроти". Зауважено, що поняття "седентари" об'єднує "осілих" і "агротів", представників аграрного сектору економіки. З'ясовано, що "неономади" та "гіперномади" займатимуть у суспільстві майбутнього привілейоване положення. Наголошено, що "седентари" ("агроти" / "осілі"), тобто люди вкорінені, що "рифлять" і "ретериторизують" середовище, завжди прагнуть, розробляючи й упроваджуючи номадичні практики, досягти стану неономадів. Розглянуто номадичні практики номадів і седентарів - представників середнього класу. Виявлено, що формування у них неономадичної свідомості є тривалим, складним і багатограним процесом. Доведено, що в суспільстві, яке розвивається у гіфпросторі, обов'язково мають існувати як номади, так і седентари, що з метою самозбереження постійно намагатимуться досягти стану неономадів.

Ключові слова: номади; неономади; гіперномади; інфраномади; седентари (осілі / агроті); гіперклас; дискурс; номадичні практики; гіфпростір.

Постановка проблеми та стан її сучасного наукового вивчення. Як свідчать реалії минулого та сучасного, а також прогнози сучасних мондіалістів (від лат. *mundus*, фр. *monde* - світ) [5], суспільство майбутнього, що розвиватиметься у гіфпросторі (про який ішлося у наших попередніх публікаціях [6; 7]), належатиме переважно неономадам. Одночасно седентарам (осілим / агротам), якщо вони прагнутимуть жити (*Homo mobilis*, за Джоном Уррі [13]), а не померти (*Homo Mortido*, за Паулем Федерном [19]), у гіфпросторі доведеться постійно прагнути до стану номадів і неономадів.

Сучасний науковий дискурс щодо майбутнього соціуму, який привертає все більшу увагу дослідників, породив цілу низку понять, що або означають одне й те саме явище, або доповнюють / взаємовиключають одне одного. Так спричиняється певна невизначеність щодо цих понять. Саме тому доцільно розглянути етимологічну відповідність або невідповідність понять "номади", "неономади", "гіперномади", "інфраномади", "седентари", "агроти" й "осілі" та спробувати їх структурувати.

Крім цього, нашу увагу привернув соціальний прошарок, який Жак Атталі називає гіперкласом і який у суспільстві майбутнього стане привілейованою верствою. До неї належать "неономади" та "гіперномади", які матимуть максимальний доступ до ресурсів, необхідних для існування (як по горизонталі, так і по вертикалі). Переважну більшість проміжного соціального прошарку становитимуть "седентари". Він складатиметься з "агротів" та "осілих" і матиме значно менший (порівняно з вищою верствою) доступ до ресурсів (по горизонталі та вертикалі - щодо кар'єри лише в межах своєї фірми). Нижчий соціальний прошарок, представлений у концепції Жака Атталі "інфраномадами", постане як найбільш обмежений щодо номадичних практик і доступу до ресурсів існування (тільки на площині).

Розглядаючи номадичні практики номадів та седентарів (повсякденної праці, антеїзму, середовище дій,

габітуальні й мистецькі), ми спробуємо простежити процес формування на їх основі певного типу світогляду, а також спробуємо довести, що формування у номадів і седентарів притаманної неономадам свідомості має відбуватися під впливом номадичних практик на гносеологічних, аксіологічних та онтологічних засадах.

Метою пропонованого дослідження є концептуалізація номадичних практик номадів, неономадів і седентарів у гіфпросторі та їх експлікація в соціокультурному дискурсі.

Виклад основного матеріалу. Акцентуючи увагу на таких концептах, як **седентаризм**, **номадизм** (кочівництво у широкому сенсі слова), **номади**, **неономади** та **неоплемена** (створювані седентарами (агротами, за Олександром Шляковим, та осілими), номадами й неономадами), спробуємо з'ясувати, яким може бути майбутнє соціуму, що розвиватиметься у **гіфпросторі**. Спочатку дамо трактування наведених понять.

Поняття **"номад"** (від давньогрец. *νομάς* (*νομᾶδος*) - пастух, кочівник, від праїндоевроп. *pet* ("розділяти") - кочівник) раніше вживали на означення суб'єкта, що рухається. Водночас стан середовища, в якому він перебуває під час руху, майже не враховувався. Натомість останнім часом, оперуючи поняттям "номад", мають на увазі не тільки суб'єкт, а й об'єкт, предмет та явища. З розвитком поняття "мобільність" [13, с. 74] починають ураховувати також і стан гіфпростору, в якому рух відбувається.

У процесі дослідження нового етапу цивілізаційного розвитку в надрах номадології Жюль Дельоза і Фелікса Гваттарі, а також учення Жака Атталі про "дев'яту соціоформу", що реалізує себе у гіфпросторі, постав новий суб'єкт історії - неономад. **Неономади** - це новітня кочова еліта зі своєю ідентифікацією, відірвана від національного коріння й Батьківщини, яка використовує номадичні та мобільні предмети і розвивається у гіфпросторі.

Неоплемена (англ. *neo-tribes*) - тимчасові соціальні групи, що об'єднуються для певної мети, а потім розсіюються, переходячи в стан фрагментованої анонімності. Термін, уведений у науковий обіг Мішелем Маффесолі [21], згодом доповнив Енді Беннет [18]. Перший, порівнюючи субкультури з первісними племенами, визначив їхні спільні риси: наявність певної території, захист кордонів, комплекс своєрідних обрядів і ритуалів, ставлення до "чужинців". Сутність неоплемен Мішель Маффесолі з'ясував на прикладі плінних тимчасових об'єднань поціновувачів міської танцювальної музики [18]. Тут доречно ще навести приклади спільного готів, згадати гангстерські неоплемена, байкерів, Outlaws MC, Mongols, Hells Angels, "Psy-Tribe", "Moon-Tribe" тощо [9].

Гіфпростір (*hypherspace*) - це метафорична абстракція, складова ноосфери, що знаходиться на межі (поки що визначеній) реальної та віртуальної реальності з номадичним залученням користувача і постійно перебуває в нестійкому стані. До речі, на нашу думку, крім гіфпростору, може бути кілька середовищ, придатних для існування людей, про що вже йшлося у наших попередніх публікаціях [8, с. 161].

Отже, ми навели перелік понять на означення людей, які перебувають у русі у гіфпросторі: "номади", "неономади", здатні об'єднуватися у спільноти - "неоплемена". Проте в сучасному світі не всі перебувають у русі.

Варто зауважити, що в науковому дискурсі нашої доби співіснують принаймні три терміни на позначення людей, які ведуть переважно осілий, нерухливий спосіб життя: "агрот" (запропонований Олександром Шляковим [15, с. 30-35]), "осілий" (за Жилем Дельозом і Феліксом Гваттарі [2, с. 587-716]) та "седентар" (від англ. *sedentary* - осілий, за Елері Бітікчі [1]). Седентарями називають усіх, хто веде переважно осілий спосіб життя; осілі - це люди, які займаються передусім адміністративною діяльністю (в офісах, освітніх закладах тощо), а агроті (грецьк. *ἀγρός* - поле, нива, село; грецьк. *ἀγρότης* - селянин, сільський мешканець, той, що мешкає на землі [4, с. 26 (цит. за: 15, с. 30-35)] задіяні переважно в аграрному виробництві. Для зручності ідентифікації та диференціації поняття "седентари" доцільно тлумачити ширше, виокремлюючи у його складі "осілих" і "агровів". Постійне прагнення осілих "відірватися від землі", а "агровів" - укорінитися завдяки застосуванню номадичних практик формувати в них своєрідний світогляд, що ґрунтується на аксіологічних, онтологічних і гносеологічних засадах (далі буде).

Розмірковуючи про **минуле** соціуму, зазначаємо, що добігла кінця "неоліберальна доба" (1980 - 2010), яка змінила "славну" післявоєнну (1945 - 1975) (*lestrenes glorieuses*, за Жаном Фурастє [20]). Фінансово-економічна криза стала лише одним з аспектів системної кризи капіталізму, що почала виходити з-під контролю на межі 1970 - 1980-х років. Глобальний перерозподіл - "тридцятирічна війна" багатіїв проти середняків-мідлів (від англ. *middle* - середній) і трударів-пролів (каста "недоторканих", що, хоч і створює матеріальні цінності, проте складає найнижчий рівень соціальної піраміди [10]) - дозволив верхівці світового капіталістичного класу зосередити у своїх руках колосальні статки. На цьому тлі виразних обрисів набуло ще одне явище сучасного соціуму - поява неономадів, які, на нашу думку, для того, щоб вижити в сучасному седентарному світі (а не померти, досягаючи стану *Homo mortido* [19, с. 5 (цит. за: 6)]), мають постійно "бігти лезом". Номадові, який повсякчас балансує на краю прірви, варто обирати павутиння не смерті, але життя *Homo mobilis* [13, с. 74] у гіфпросторі [8].

Про те, яким буде **майбутнє** у гіфпросторі, дає уявлення (звичайно, не єдине й остаточне) футуристична концепція Жака Атталі. У праці "Стисла історія майбутнього" знаний французький мондіаліст виокремлює специфічне утворення під назвою "**гіперімперія**" - ринок без демократії. До 2050 року, задовольняючи вимоги ринку та новітніх технологій, світовий порядок має об'єднатися навколо планетарного ринку, деконструюючи нації, держави, державні служби, власне демократію. Розвиток нанотехнологій і подальша мініатюризація засобів інформації, розваг, зв'язку тощо за сприяння номадичних практик значно прискорять номадизацію та неономадизацію людей. До 2040 року місце побутових приладів і транспортних засобів посядуть об'єкти нагляду (*surveillance*), які візьмуть на себе функції держави. Розширення ринків призведе до істотного ослаблення держав, і з 2050 року розпочнеться їх тотальне руйнування. У низці країн теократичні та світські диктатори вдаватимуться до спроб зупинити розпад національної ідентичності [17, р. 275-280 (цит. за: 14, с. 107-108)], застосовуючи для цього ті самі номадичні практики.

"Отже, капіталізм дійде до своєї межі: знищить усе, що йому не належить. Він перетворить світ на величезний ринок, доля якого не буде пов'язана з долею націй і який буде вільний від вимог і обмежень "серця" [17, р. 269 (цит. за: 14, с. 108)]. Під "серцем" Жак Атталі розумів центр концентрації загальності - місто, в межах якого акумулюється фінансова, технічна і культурна влада. "Серце" оточене "середовищем" і "периферією". "Середовище" (держави та регіони) постає споживачем продукції, яку виробляє "серце". "Периферія" постає / продає значні обсяги своєї сировини та робочої сили "серцю" та "середовищу" [17, р. 113-139 (цит. за: 11, с. 582)].

За уявленнями Жака Атталі, над гіперімперіями володарюватимуть **гіперномади** - керівники делокалізованих компаній, фінансові стратеги, директори страхових фірм, правники, митці та ін. Цей гіперклас (приблизно кілька десятків мільйонів осіб) буде приречений на постійну конкурентну боротьбу (згідно з номадичними практиками вертикальної мобільності Питирима Сорюкіна [12]). До того ж, щоб мати постійний доступ до ресурсів і вільно пересуватися по горизонталі, вони повинні будуть обіймати кілька посад одночасно, застосовуючи номадичні практики "розгладження" та "детериторизації" середовища (за уявленнями Жюльє Дельоза і Фелікса Гваттарі [2, с. 587-716]). Саме гіперномади, на переконання Жака Атталі, й стоятимуть біля керма гіперімперії [17, р. 275-280 (цит. за: 14, с. 108)]. Отже, гіперклас, який складатиметься переважно з гіперномадів, має більші шанси на виживання у гіфпросторі порівняно із седентарями й інфраномадами, про що йтиметься далі.

Седентари (за визначенням Жака Атталі, а за нашими уявленнями - осілі), тобто наймані працівники та члени їхніх сімей, які складають середній прошарок (приблизно 4 мільярди осіб), у 2040 році стануть головними платоспроможними споживачами. "Білі комірці" (підприємці, лікарі, правники, адміністратори та ін.) не матимуть постійного місця роботи, а будуть мобільні [17, р. 280-285 (цит. за: 14, с. 108)]. Пріоритетом для них стане трансформація номадичних практик, спрямованих переважно (на площині - по горизонталі) на "розгладження" та "детериторизацію" середовища (за концепцією Жюльє Дельоза і Фелікса Гваттарі [2, с. 587-716]), що сприятиме їх переміщенню (інакше кажучи, досягненню стану номадів і неономадів). Ці седентари (осілі) отримають більше шансів піднятися кар'єрними схода-

ми, але тільки в межах ієрархічної структури своєї фірми (по вертикалі - за концепцією Питирима Сорокіна [12]). Отже, порівняно з гіперномадами, у седентарів (як осілих) значно менше можливостей для освоєння середовища як по горизонталі, так і по вертикалі.

"Інфраномади" - жертви світу без законів і поліції (приблизно 3,5 мільярди осіб [17, р. 290 (цит. за: 14, с. 108)] - будуть найбільш уразливим прошарком гіперімперії. Урбанізація перетворить їх на номадів, а вони, здіймаючи заколоти, намагатимуться підживлювати піратську економіку і зрештою стануть головним суб'єктом та першою жертвою гіперконфлікту, до якого у 2040 році призведе криза гіперімперії. Ця верства, на нашу думку, може розширити межі свого існування у гіфпросторі завдяки пересуванню лише по горизонталі, адже вертикальні кар'єрні переміщення в їхньому випадку вкрай мало ймовірні.

На думку Андрія Ярового, буде сформоване таке комунікаційне середовище, де сприйняття інформації зумовлюватиметься силою, статусом та престижем, який завжди готовий повстати проти будь-яких авторитетів (у номадів), або поважністю, мудрістю і здатністю визнавати авторитети та схилитися перед ними (в агротів) [16, с. 115 (цит. за: 15, с. 32)].

Натомість, розглядаючи окремі складові концептуальної моделі майбутнього соціуму, запропонованої Жаком Атталі, зауважуємо відсутність у ній людей, які

оброблятимуть землю. На наше глибоке переконання, суспільство майбутнього не зможе існувати та розвиватися без седентарів - агротів, оскільки основним джерелом енергії для людини є (наразі) харчі. Потрібно визнати, що нині триває активна розробка їх штучних замінників, але виробництво продукції аграрного сектору залишається надпотужною галуззю.

Агрот, як влучно зазначає Олександр Шляков, "... потребує численних повторів і не втомлюється від безмежного виробництва, а також випадковостей, які його можуть здивувати" [15, с. 32]. Відхилення ж від повторів виникають унаслідок "утоми, занепаду сил і лінощів" [15, с. 32]. Відносини з природою, тобто номадичні практики антеїзму, в агрота зводяться переважно до фаталізму (від лат. *fátalis* - визначений долею): "з праху узятий, і у прах обернешся" [15, с. 32]. Усі його дії пов'язані зі світом рослин і мінералів [15, с. 34]. Щодо мистецтва, то агрот обирає пластичні: архітектуру, скульптуру, живопис [15, с. 34]. Для свідомості агрота, як наголошує Жиль Дельоз, визначальним є "опертя на здоровий глузд", який може бути описаний системними характеристиками: єдине спрямування (вертикальне), "рифлення", "ретериторизація", "вкоріненість", переживання часу від минулого до майбутнього зі спрямованою роллю теперішнього тощо" [3, с. 104; 2].

Антагоністами агротів є номади, тож узагальнимо їх більш докладні характеристики у вигляді таблиці.

Номадичні практики	Седентарів (осілих / агротів)	Номадів
Повсякденної праці	Повторюваність рухів, монотонність, одноманітність	Багатофункціональність, різноманітність, трансформативність
Антеїзму	«З праху узятий, і у прах обернешся»	Злиття з природою в єдине ціле, розчинення у ній; за своєю суттю, номад і є природа
Середовища дій	Світ рослин і мінералів	Тваринний світ
Мистецтва	Монументальні (архітектура, скульптура, живопис)	Фонетичні (музика, поезія)
Габітуальні	Тривалі шлюбні стосунки, традиційна сім'я	Нетривалі контакти без будь-яких зобов'язань і прав
Аспекти, що розгортаються у гіфпросторі	Седентарів (осілих / агротів)	Номадів
Світоглядні	Здоровий глузд, єдине спрямування (вертикальне), рифлення, ретериторизація, вкоріненість, переживання часу від минулого до майбутнього зі спрямованою роллю теперішнього тощо	Відмова від створення чогось тривкого, монументального через те, що майбутнє вислизає від них у необмеженому просторі нових можливостей; єдине спрямування - горизонтальне, розглядження, детериторизація, розсіювання
Онтологічні	Власне житло, прив'язаність до певної держави, церкви, сім'ї, місця роботи тощо	Без певної держави, постійного житла, сім'ї тощо
Аксіологічні	Переважають матеріальні цінності над духовними	Переважають духовні цінності над матеріальними
Гносеологічні	Обмеженість інформації та знань (недостатність)	Строкатість і значні обсяги інформації та знань (перевантаженість)

Як переконує таблиця, номадичні практики седентарів (осілих / агротів) і номадів визначають відповідні світоглядні, онтологічні, аксіологічні та гносеологічні позиції, що розгортаються у складності.

Висновки

1. Розглянувши минуле, теперішнє й майбутнє соціуму, ми вдалися до спроби спрогнозувати його соціальну структуру. Суспільство майбутнього, на нашу думку, має складатися з неономадів, номадів і седентарів (осі-

лих / агротів), оскільки: 1) залишатися або на седентарних, або на номадичних засадах у сучасному плінному світі неможливо; 2) всім перетворитися тільки на номадів і неономадів так само неможливо, тому що суспільство однаково потребує й седентарів; 3) номадам і седентарам необхідно об'єднатися для створення якісно нової єдності на підставі різноманітності, а не уніфікації.

2. У процесі аналізу концепції соціальної стратифікації, запропонованої Жаком Атталі, увиразнилася не-

обхідність її уточнення. З'ясовано, що "неономади" та "гіперномади", тобто мобільні й озброєні номадичними та мобільними предметами і штучно створеними приладами люди (*Homo mobilis*, за Джоном Уррі), які постійно прагнуть до "розгладження" та "детериторизації" середовища, посідатимуть у суспільстві майбутнього привілейоване місце (стануть, за Жаком Атталі, гіперкласом). Цей соціальний прошарок матиме неабиякі перспективи та можливості завдяки номадичним практикам, які дозволятимуть їм легко і безперешкодно рухатися гіфпростором як по горизонталі, так і по вертикалі.

3. До проміжного соціального прошарку відносимо "седентарів", які складаються з "агротів" та "осілих", тобто вкорінених, що "рифлять" середовище, "ретериторизуючи" його, постійно прагнуть, розробляючи й упродовжуючи номадичні практики, досягти стану неономадів. Такі номадичні практики значно вужчі за потенціалом, ніж у представників вищої верстви, проте, незважаючи на це, вони сприяють (із певними обмеженнями) руху седентарів у гіфпросторі по вертикалі та горизонталі.

4. "Інфраномади", складаючи найнижчий соціальний прошарок, можуть, розширюючи межі свого існування у гіфпросторі, пересуватися лише по горизонталі. Їхні вертикальні кар'єрні переміщення мало ймовірні або ж узагалі неможливі.

5. На підставі розгляду складного, тривалого і багатогранного процесу формування свідомості, притаманної неономадам, доведено, що її можна сформувати й у номадів завдяки впровадженню номадичних практик, які мають впливати на людину із гносеологічних, аксіологічних та онтологічних позицій / аспектів.

6. Остаточо визначити, якою буде соціальна стратифікація майбутнього суспільства, неможливо. Можна лише стверджувати, що седентари (осілі / агроті), якщо віддаватимуть перевагу життю (на противагу смерті - *Homo Mortido*, за Паулем Федерном), будуть змушені постійно прагнути до набуття стану номадів і неономадів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Биткич Э. Седентаризм в исследовании кочевников (на примере дебатов о кочевом государстве) [Електронний ресурс] / Э. Биткич. - Режим доступу : <http://www.gumilev-center.ru/sedentarizm-v-issledovanii-kochevnikov-na-primere-debatov-o-kochevom-gosudarstve>
2. Делёз Ж. Тысяча плато: Капитализм и шизофрения / Ж. Делёз, Ф. Гваттари ; пер. с фр. и послесл. Я. И. Свироского ; науч. ред. В. Ю. Кузнецов. - Екатеринбург : У-Фактория ; Москва : Астрель, 2010. - 895 с.
3. Делёз Ж. Логика смысла / Ж. Делёз ; пер. с фр. Я. И. Свироского.

Кныш Инна,

докторант кафедры менеджмента и инновационных технологий социокультурной деятельности, Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова, г. Киев

КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ НОМАДИЗМА И СЕДЕНТАРИЗМА В ГИФПРОСТРАНСТВЕ: СОВРЕМЕННЫЙ СОЦИОКУЛЬТУРНЫЙ ДИСКУРС

В статье освещен вопрос о содержании понятий "номады", "неономады", "гиперномады", "инфраномады", "седентары", "оседлые" и "агроты". Отмечено, что понятие "седентары" объединяет "оседлых" и "агров", представителей аграрного сектора экономики. Выяснено, что "неономады" и "гиперномады" будут занимать в обществе будущего привилегированное положение. Подчеркнуто, что "седентары" ("агроты" / "оседлые"), то есть люди укоренившиеся, занимающиеся "рифлением" и "ретерриторизацией" среды, всегда стремятся, разрабатывая и внедряя номадические практики, достичь состояния неономадов. Рассмотрены номадические практики номадов и седентаров - представителей среднего класса. Выявлено, что формирование у них неономадического сознания является длительным, сложным и многогранным процессом.

ского. - Москва : Академический проект, 2011. - 472 с.

4. Древнегреческо-русский словарь : в 2 т. / сост. И. Х. Дворецкий. - Москва : Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1958. - Т. 1. А - Л. - 1045 с.

5. Андрущенко С. В. Мондіалізм [Електронний ресурс] / С. В. Андрущенко // Енциклопедія сучасної України. - Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=69164

6. Книш І. В. Антропологічний тренд: усвідомлений суїцид (*homo mobilis*) / І. В. Книш // Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ : у 3 т. (19-21 квітня 2017, м. Суми). - Суми, 2017. - Т. 1. - С. 221.

7. Книш І. В. Номадичні практики "варіювання меж" людини: *Homo Mortido vs Homo Mobilis* / І. В. Книш // Схід. - 2017. - № 4 (150). - С. 98-102. DOI: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.4\(150\).195517](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.4(150).195517)

8. Книш І. В. Філософський дискурс: *rhizoma vs radix vs hyphe* / І. В. Книш // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. - 2016. - Вип. 6 (15). - С. 157-164.

9. Молодёжные субкультуры. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.spbdeti.org/id1729/printversion>

10. Оруэлл Дж. "1984" и эссе разных лет : роман и художественная публицистика / Дж. Оруэлл. - Москва : Прогресс, 1989. - 386 с.

11. Почебут Л. Г. Социальная психология / Л. Г. Почебут. - Санкт-Петербург : Питер, 2017. - 399 с.

12. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество / П. А. Сорокин ; общ. ред., сост. и предисл. А. Ю. Сокомонов ; пер. с англ. - Москва : Политиздат, 1992. - 543 с.

13. Урри Дж. Мобильности / Дж. Урри. - Москва : Праксис, 2012. - 576 с.

14. Фурсов А. И. Мировая капиталистическая система: новые сценарии развития (версия Жака Аттали) / А. И. Фурсов // Знание. Понимание. Умение. - 2014. - № 1. - С. 102-114.

15. Шляков А. В. Номадизм и агротизм. К постановке проблемы / А. В. Шляков // Человек. - 2016. - № 1. - С. 30-35.

16. Яровой А. В. Агон и номадизм / А. В. Яровой // Гуманитарные и социально-экономические науки. - 2009. - № 4. - С. 113-117.

17. Attali J. Une brève histoire de l'avenir / J. Attali. - Paris : Fayard, 2011. - 412 p.

18. Bennett A. Subcultures or Neo-Tribes? Rethinking the Relationship between Youth, Style and Musical Taste / A. Bennett // Sociology. - 1999. - Vol. 33, no. 3 (August). - P. 599-617.

19. Federn P. Ego Psychology and the Psychoses / P. Federn. - New York : Basic Books, 1952. - 395 p.

20. Fourastié J. Le grand espoir du XXe siècle / J. Fourastié. - Paris : Gallimard, 1989. - 427 с.

21. Maffesoli M. Le temps des tribus: Le déclin de l'individualisme dans les sociétés postmodernes / M. Maffesoli. - Paris : La Table Ronde, 2000. - 330 p.

Доказано, что в обществе, развивающемся в гиппространстве, так или иначе должны существовать и номады, и седентары, которые с целью самосохранения будут постоянно пытаться достичь состояния неономадов.

Ключевые слова: номады; неономады; гиперномады; инфраномады; седентары (оседлые / агроты); гиперкласс; дискурс; номадические практики; гиппространство.

Knysh Inna,

Doctoral Researcher of the Department of Management and Innovative Technologies of Socio-Cultural Activity, National Pedagogical Drahomanov University, Kyiv

CONCEPTUALIZATION OF NOMADISM AND SEDENTARISM IN HYPHSPACE: MODERN SOCIO-CULTURAL DISCOURSE

The article deals with the etymological component of the concepts of "nomads", "neomonads", "hypernomads", "infra-nomads", "sedentaries", "settled" and "agrots". It has been found out that neomonads and hypernomads will occupy a privileged position in society (the hyperclass - by Jacques Attali). It has been proved that "infra-nomads", "sedentaries", "agrots" and "settled", that is, people who are known to be as rooted but drifting, "re-territorizing" the environment, are constantly striving to achieve the status of neomads through developing and using nomadic practices. The term "sedentaries" is explained to include "settled" and "agrots", representatives of the agricultural sector of economy. The author has studied nomadic practices of representatives of the middle class of the social ladder (nomads and sedentaries). It has been concluded that the formation of consciousness inherent in neomonads appears to be a complex, long-lasting and multifaceted process regarding nomads and sedentaries. A society developing in hypspace must necessarily include both nomads and sedentaries, which will constantly be striving to reach the status of neomonads in order to survive.

Key words: nomads; neomonads; hypernomads; infra-nomads; sedentaries (settled / agrots); hyperclass; discourse; nomadic practices; hypspace.

REFERENCES

1. Bitikchi, E. (2011). Sedentarizm v issledovanii kochevnikov (na primere debatov o kochevom gosudarstve). Available at: <http://www.gumilev-center.ru/sedentarizm-v-issledovanii-kochevnikov-na-primere-debatov-o-kochevom-gosudarstve> (rus)
2. Deleuze, J. and Guattari, F. (2010). Tysyacha plato: Kapitalizm i shizofreniya [The Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia] (translat. from French). Ekaterinburg: U-Factoria; Moscow: Astrel, 895 p. (rus)
3. Deleuze, J. (2011). Logika smysla [Logic of meaning] (translat. from French). Moscow: Akademicheskiiy proyekt, 472 p. (rus)
4. Dvoretzkiy, I. Kh. (comp.) (1958). Drevnegrechesko-russkiy slovar (Ancient Greek-Russian Dictionary): Vol.1 (A - L). Moscow: Publishing House of Foreign and nat. dictionaries, 1045 ps. (rus)
5. Andrushchenko, S.V. (2015). Mondializm. In: *Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny*. Available at: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=69164
6. Knysh, I. V. (2017). Antropohichnyy trend: usvidomleniy suvitsyd (homo mobilis). *Materials of the scientific-practical conference of teachers, graduate students and students of Sumy NAU: in 3 volumes*, Vol.1 (April 19 - 21, 2017, Sumy): pp.221 (ukr)
7. Knysh, I. V. (2017). Nomadic practices of a person's "varying boundaries": Homo Mortido vs Homo Mobilis. *Skhid*, 4(150): 98-102. DOI: [https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.4\(150\).195517](https://doi.org/10.21847/1728-9343.2017.4(150).195517)
8. Knysh, I. V. (2016) Filosofskyy diskurs: rhizoma vs radix vs hyphe. *Filosofiya i politohiya v konteksti suchasnoyi kultury*, 6 (15): 157-164 (ukr).
9. Youth subcultures. Available at: <http://www.spbdeti.org/id1729/printversion>
10. Orwell, J. (1989). "1984" and essays of different years: a novel and artistic journalism (translat.). Moscow: Progress, 386 p. (rus)
11. Pochebut, L. G. (2017). Sotsialnaya psikhologiya. [Social psychology]. St.Petersburg: Piter, 399 p. (rus)
12. Sorokin, P. A. (1992). Chelovek. Tsvivilizatsiya. Obshchestvo [Man. Civilization. Society] (trans. from English). Moscow: Politizdat, 1992. 543 p. (rus)
13. Urry, J. (2012). Mobility. Moscow: Praxis, 576 p. (rus)
14. Fursov, A. I. (2014). Mirovaya kapitalisticheskaya sistema: novyye stsenarii razvitiya (versiya Zhaka Attali). *Znaniye. Ponimaniye. Umeniye*. 1: 102-114. (rus)
15. Shlyakov, A. V. (2016). Nomadizm i agrotizm. K postanovke problemy. *Chelovek*. 1: 30-35. (rus)
16. Yarovoy, A. V. (2009). Agon i nomadizm. *Gumanitarnyye i sotsialno-ekonomicheskkiye nauki*. 4: 113-117 (rus).
17. Attali, J. (2011). Une brève histoire de l'avenir. Paris: Fayard, 2011. 412 p. (french)
18. Bennett, A. (1999). Subcultures or Neo-Tribes? Rethinking the Relationship between Youth, Style and Musical Taste. *Sociology*. Vol. 33, no. 3 (August). P. 599-617. (eng)
19. Federn, P. (1952). Ego Psychology and the Psychoses. New York: Basic Books, 1952. 395 p. (eng)
20. Fourastié, J. (1989). Le grand espoir du XXe siecle. Paris: Gallimard, 427 p. (french)
21. Maffesoli, M. (2000). Le temps des tribus: Le déclin de l'individualisme dans les sociétés postmodernes. Paris : La Table Ronde, 330 p. (french)

© Кнш Інна

Надійшла до редакції 16.10.2017